

V.7018.664.2021.ET

Pan
dr n. ekon. Adam Niedzielski

Minister Zdrowia
via ePUAP

Wielce Szanowny Panie Ministrze,

Zwracam się do Pana Ministra w sprawie dostępu osób w kryzysie bezdomności do szczepień przeciw COVID-19.

Pragnę podkreślić, że zjawisko bezdomności jest problemem niezwykle złożonym, który należy rozpatrywać kompleksowo. Bezdomność jest uznawana za najdotkliwszą formę wykluczenia społecznego, gdyż wiąże się nie tylko z brakiem miejsca do zamieszkania, ale prowadzi także do niemożności prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie przez osoby dotknięte tym zjawiskiem oraz ich społecznej stygmatyzacji.

Sytuacja osób w kryzysie bezdomności i osób bezpośrednio zaangażowanych w ich wspieranie jest przedmiotem Rzecznika szczególnej troski. Rzecznik Praw Obywatelskich od początku pandemii apeluje do władz państwowych, by objęły szczególną pieczęą te osoby i by udzieliły wsparcia placówkom dla osób doświadczających bezdomności oraz pomagającym osobom w kryzysie bezdomności.

W tym trudnym czasie pandemii osoby doświadczające bezdomności znajdują się w szczególnej sytuacji. Nie mając miejsca do zamieszkania są w słabszej kondycji oraz nie mają gdzie się bezpiecznie odizolować, by uniknąć zakażenia koronawirusem. Osoby te borykają się z trudniejszym dostępem do opieki medycznej oraz do rzetelnych informacji na temat pandemii, a także sposobów zapobiegania zakażeniu. Osoby w kryzysie bezdomności z uwagi na wybrany tryb życia posiadają ograniczone możliwości i trudności w zapisaniu się na szczepienie przeciw COVID-19. Bowiem obecne formy rejestracji na szczepienie przeciw COVID-19 tj. poprzez telefon na infolinię, rejestrację elektroniczną, sms, kontakt z wybranym punktem szczepień nie są w pełni dostępne dla tej grupy osób.

Należy podkreślić, że osoby doświadczające bezdomności w przestrzeni publicznej ze względu na starszy wiek i słabszy stan zdrowia znajdują się w grupie szczególnie zagrożonej koronawirusem. Tymczasem, osoby te mają trudności w dostępie do szczepień przeciw COVID-19. Niestety wobec braku jednoznacznych wytycznych dotyczących tej właśnie grupy obywateli, w praktyce system szczepień przeciw COVID-19 do nich nie dociera. W konsekwencji czego, osoby te nie są obecnie kwalifikowane i nie otrzymują szczepień przeciw COVID-19. Powoduje to, że nie są zabezpieczone w pełni potrzeby tej grupy obywateli.

Mając na uwadze powyższe, Komisja Ekspertów ds. Przeciwdziałania Bezdomności przy RPO uznaje za niezbędne zorganizowanie szczepienia przeciw COVID-19 dla osób dotkniętych bezdomnością w specjalnie utworzonych tymczasowych punktach szczepień. Wskazane punkty mogłyby być zlokalizowane na terenie działających placówek dla osób w kryzysie bezdomności. Należy zauważyć, że w niektórych placówkach stoją duże namioty, które można wykorzystać do tego celu. Ponadto wiele organizacji pozarządowych dysponuje też gabinetami medycznymi spełniającymi wymagania i zaakceptowanymi przez sanepid, które również mogą być wykorzystane jako punkty szczepień dla osób bezdomnych przebywających w przestrzeni publicznej. Maksymalna możliwa do osiągnięcia frekwencja jest w stanie być zapewniona dzięki streetworkerom działającym praktycznie we wszystkich dużych miastach. Natomiast z uwagi na brak gwarancji co do tego, że każda z osób bezdomnych zaszczepionych pierwszą dawką pojawi się w punkcie szczepień po raz drugi i to w odpowiednim terminie, szczepienie dla tej grupy powinno się odbywać jednodawkową szczepionką firmy Johnson & Johnson. Bądź szczepionką firmy Moderna w grupach osób zamieszkujących placówki dla osób w kryzysie bezdomności lub jeżeli nie istnieje ryzyko „zagubienia” podopiecznego w przestrzeni miejskiej. Wydaje się, iż potrzeba powstania punktu szczepień dla osób dotkniętych bezdomnością wynika z wyboru trybu życia dokonanego przez te osoby. Bowiem wskazany punkt szczepień dla osób dotkniętych bezdomnością umożliwi im w każdej chwili zgłosić swoją chęć i gotowość do szczepienia, bez obawy o ew. ostracyzm i stygmatyzację społeczną.

Należy zauważyć, że z doniesień prasowych wynika, iż dotychczas akcje szczepień przeciw COVID-19 dla osób doświadczających bezdomności zorganizowano oddolnie w Lublinie, Wrocławiu, Łodzi i Poznaniu. Jednocześnie pragnę zwrócić uwagę na propozycję wytycznych do organizacji mobilnych punktów szczepień¹ zaproponowaną przez Ogólnopolską Federację na Rzecz Rozwiązywania Problemu Bezdomności. Niemniej, brak jest odgórnych działań w tym zakresie. Wobec czego, za niezbędną należy uznać współpracę z samorządami i organizacjami pozarządowymi, aby wypracować ścieżkę w

¹ <https://drive.google.com/drive/folders/1u3wbmkeC3jNEEKfy2-ooOaaH9wJYktoJ?usp=sharing>

pełni zabezpieczającą potrzeby osób doświadczających bezdomności w dostępie do szczepień przeciw COVID-19.

Powyższe niewątpliwie doprowadziłyby do wzrostu liczby szczepień przeciw COVID-19, a co za tym idzie w sposób stopniowy skutkowałyby odejściem od wytycznych dobrowolnej izolacji przed przyjęciem do placówek dla osób bezdomnych.

W związku z powyższym, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w podnoszonej sprawie.

Z wyrazami szacunku

Maciej Taborowski

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Pani Marlena Małąg

Minister Rodziny i Polityki Społecznej

via ePUAP